

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG MINH CHẤN

**SỬ DỤNG PHẦN MỀM MICROSOFT ENCARTA TRONG
DẠY HỌC ĐỊA LÍ LỚP 11 - TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG MINH CHẤN

**SỬ DỤNG PHẦN MỀM MICROSOFT ENCARTA TRONG
DẠY HỌC ĐỊA LÍ LỚP 11 - TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC**

**Ngành: LL và PP dạy học Địa lí
Mã số: 8.14.01.11**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐỖ VŨ SƠN

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu khoa học trong đề tài là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi. Các số liệu và tài liệu được trích dẫn trong công trình này là trung thực. Kết quả nghiên cứu này không trùng với bất cứ công trình nào đã được công bố trước đó. Tôi chịu trách nhiệm với lời cam đoan của mình.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2020

Tác giả

Hoàng Minh Chấn

LỜI CẢM ƠN

Em xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo Khoa Địa lí, Phòng Đào tạo trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo những điều kiện tốt nhất giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Đỗ Vũ Sơn đã trực tiếp hướng dẫn và chỉ bảo tận tình em trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, quý thầy cô giáo và các em học sinh ở các trường thực nghiệm đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình thực nghiệm sư phạm.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2020

Tác giả

Hoàng Minh Chấn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
DANH MỤC HÌNH.....	viii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử phát triển của việc nghiên cứu, ứng dụng Encarta trong dạy học	3
3. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài.....	5
4. Nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài	5
5. Đối tượng nghiên cứu	6
6. Phạm vi nghiên cứu	6
7. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu.....	6
8. Những đóng góp của đề tài.....	10
9. Cấu trúc luận văn.....	10
NỘI DUNG	12
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA SỬ DỤNG PHẦN MỀM MICROSOFT ENCARTA TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 11 - TRUNG HỌC PHỔ THÔNG THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC	12
1.1. Cơ sở lý luận.....	12
1.1.1. Hình thức tổ chức, phương pháp, phương tiện dạy học	12
1.1.2. Dạy học theo định hướng phát triển năng lực	19
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	28

1.2.1. Chương trình sách giáo khoa Địa lí lớp 11 Trung học phổ thông (hiện hành).....	28
1.2.2. Tâm sinh lí của học sinh lớp 11.....	32
1.2.3. Thực trạng việc dạy học và ứng dụng Công nghệ thông tin trong dạy học môn Địa lí ở một số trường Trung học Phổ thông tỉnh Bắc Kạn	34
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1	39
Chương 2: XÂY DỰNG QUY TRÌNH VÀ THIẾT KẾ BÀI GIẢNG SỬ DỤNG PHẦN MỀM MICROSOFT ENCARTA TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 11 - TRUNG HỌC PHỔ THÔNG THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC	40
2.1. Phần mềm Microsoft Encarta	40
2.1.1. Giới thiệu phần mềm Microsoft Encarta	40
2.1.2. Tính năng về địa lí của Microsoft Encarta	41
2.1.3. Lợi ích khi sử dụng Microsoft Encarta trong dạy học địa lí	47
2.2. Nguyên tắc, yêu cầu sử dụng phần mềm Microsoft Encarta trong dạy học Địa lí lớp 11 - Trung học phổ thông theo định hướng phát triển năng lực.	48
2.2.1. Nguyên tắc	48
2.2.2. Yêu cầu	49
2.3. Quy trình sử dụng phần mềm Microsoft Encarta trong thiết kế bài giảng môn Địa lí 11-THPT theo định hướng phát triển năng lực	50
2.4. Xây dựng kế hoạch dạy học môn Địa lí 11-THPT có sử dụng phần mềm Microsoft Encarta trong dạy học Địa lí lớp 11 - Trung học phổ thông theo định hướng phát triển năng lực.....	52
2.4.1. Khả năng sử dụng Microsoft Encarta trong dạy học địa lí lớp 11 theo định hướng phát triển năng lực.....	52
2.4.2. Xây dựng kế hoạch dạy học	55
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2	64

Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	65
3.1. Mục đích thực nghiệm	65
3.2. Nguyên tắc thực nghiệm	65
3.3. Yêu cầu của thực nghiệm	65
3.4. Nhiệm vụ thực nghiệm	66
3.5. Tổ chức thực nghiệm	66
3.5.1. Chọn trường thực nghiệm	66
3.5.2. Chuẩn bị thực nghiệm	66
3.5.3. Nội dung thực nghiệm	67
3.6. Đánh giá kết quả thực nghiệm	68
3.6.1. Kiểm tra, đánh giá	68
3.6.2. Tổng hợp điểm kiểm tra	68
3.6.3. Đánh giá	71
3.7. Khảo sát ý kiến chuyên gia, giáo viên, học sinh	74
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3	76
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	77
1. Kết luận	77
2. Khuyến nghị	78
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ	
TÀI	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO	80
PHẦN PHỤ LỤC	83

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Từ đầy đủ
CNTT	Công nghệ thông tin
CNTT&TT	Công nghệ Thông tin và Truyền thông
ĐHSP	Đại học sư phạm
ĐC	Đối chứng
GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
GQVĐ	Giải quyết vấn đề
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
HTTCDH	Hình thức tổ chức dạy học
NCKH	Nghiên cứu khoa học
PHP	Ngôn ngữ lập trình
PPDH	Phương pháp dạy học
PTDH	Phương tiện dạy học
SGK	Sách giáo khoa
THPT	Trung học phổ thông
TN	Thực nghiệm

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1. Thống kê kết quả khảo sát từ GV	35
Bảng 1.2. Thống kê kết quả khảo sát từ HS	36
Bảng 1.3. Thống kê cơ sở vật chất, trang thiết bị tại các trường THPT.....	37
Bảng 2.1. Một số bài học sử dụng hiệu quả Microsoft Encarta	52
Bảng 3.1. Trường, lớp và số HS tham gia thực nghiệm.....	67
Bảng 3.2. Tổng hợp điểm bài 6 - Hoa Kỳ (<i>hoạt động trải nghiệm</i>)	68
Bảng 3.3. Tổng hợp điểm bài 9 - Nhật Bản (lý thuyết).....	69
Bảng 3.4. Tổng hợp điểm bài 12 - Ô-xtrây-li-a (thực hành)	70
Bảng 3.5. So sánh kết quả lớp đối chứng và lớp thực nghiệm.....	71
Bảng 3.6. Kết quả phân loại điểm của hai lớp.....	72

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Các thành phần cấu trúc của năng lực.....	20
Hình 1.2. Cấu trúc chương trình Địa lí lớp 11	30
Hình 2.1. Giao diện của Microsoft Encarta Premium 2009.....	41
Hình 2.2. Xác định khoảng cách bằng Microsoft Encarta	42
Hình 2.3. Giao diện bản đồ khí hậu khu vực Đông Nam Á.....	43
Hình 2.4. Giao diện tra cứu các thông tin về Nhật Bản	44
Hình 2.5. Giao diện tra cứu cờ và quốc ca của các nước châu Á.....	44
Hình 2.6. Giao diện thông tin núi Kilimanjaro.....	45
Hình 2.7. Giao diện tra cứu thông tin cầu Cổng Vàng (Mỹ).....	46
Hình 2.8. Nhật Bản trong khu vực châu Á.....	57
Hình 2.9. Bản đồ Tự nhiên Nhật Bản.....	58
Hình 2.10. Bản đồ phân bố dân cư Nhật Bản.....	60
Hình 3.1. Biểu đồ so sánh kết quả thực nghiệm bài 6 - Hoa Kỳ (hoạt động trải nghiệm)	69
Hình 3.2. Biểu đồ so sánh kết quả thực nghiệm Nhật Bản (lý thuyết).....	70
Hình 3.3. Biểu đồ so sánh kết quả thực nghiệm Ô-xtrây-li-a (thực hành).....	71
Hình 3.4. Biểu đồ so sánh tần số xuất hiện điểm kiểm tra	73